

УДК 338.24

Бегун Світлана,
кандидат економічних наук, доцент,
Волинський національний університет імені Лесі Українки,
кафедра економіки та природокористування,
м. Луцьк; ORCID ID: 0000-0003-1689-4048
e-mail: Begun.Svitlana@vnu.edu.ua

Черчик Лариса,
доктор економічних наук, професор,
Волинський національний університет імені Лесі Українки,
завідувач кафедри менеджменту та адміністрування,
м. Луцьк; ORCID ID: 0000-0002-3901-216X
e-mail: cherchyk.larysa@vnu.edu.ua

Лажник Анжеліка,
магістр менеджменту
м. Луцьк
anzhela.nikityuk97@ukr.net

<https://doi.org/10.29038/2786-4618-2021-02-53-61>

СТАТИСТИКА ТУРИСТИЧНОЇ СФЕРИ ВОЛИНСЬКОЇ ОБЛАСТІ

У статті розглянуто динаміку основних кількісних (кількість суб'єктів туристичної діяльності; кількість туристичних путівок, реалізованих туроператорами та турагентами; кількість туроднів за реалізованими туроператорами та турагентами туристичними путівками; чисельність туристів, обслугованих туроператорами та турагентами; розподіл туристів за метою поїздки; показники кадрового забезпечення суб'єктів туристичної діяльності) та вартісних (дохід від надання туристичних послуг, операційні витрати, вартість туристичних путівок, реалізованих туроператорами та турагентами) показників туристичної сфери Волинської області. Визначено їх частку у відповідних показниках загалом по Україні. Виявлено основні передумови, які вплинули на стан розвитку туристичної сфери за період 2015-2019 років.

Ключові слова: статистика, туризм, туристичні агенції, туристичні оператори.

Бегун Светлана,
кандидат экономических наук, доцент,
Волинский национальный университет имени Леси Украинки,
кафедра экономики и природопользования,
г. Луцк

Черчик Лариса,
доктор экономических наук, профессор,
Волинский национальный университет имени Леси Украинки,
заведующая кафедрой менеджмента и администрирования,
г. Луцк

Лажник Анжелика,
магистр менеджмента,
г. Луцк

СТАТИСТИКА ТУРИСТИЧЕСКОЙ СФЕРЫ ВОЛЫНСКОЙ ОБЛАСТИ

В статье рассмотрена динамика основных количественных (число субъектов туристической деятельности, количество туристических путевок, реализованных туроператорами и турагентами, количество туродней по реализованным туроператорами и турагентами путевкам, численность туристов, обслуженных туроператорами и турагентами, распределение туристов по цели поездки; показатели кадрового обеспечения субъектов туристической деятельности) и стоимостных (доход от предоставления туристических услуг, операционные

расходы, стоимость туристических путевок, реализованных туроператорами и турагентами) показателей туристической сферы Волынской области. Определена их доля в соответствующих показателях в целом по Украине. Выявлены основные предпосылки, которые повлияли на состояние туристической сферы за период 2015-2019 годов.

Ключевые слова: статистика, туризм, туристические агентства, туристические операторы.

Begun Svitlana,
PhD in Economics, Associate Professor,
Lesya Ukrainka Volyn National University,
The Department of Economics and Environmental Management,
Lutsk

Cherchyk Larysa,
Doctor of Economics, professor Associate Professor
Lesya Ukrainka Volyn National University,
Head of Department of Management and Administration
Lutsk

Lazhnik Anzhelika,
Master's degree Management
Lesya Ukrainka Volyn National University
Lutsk

STATISTICS OF THE TOURIST SPHERE OF VOLYN REGION

The article considers the dynamics of the main quantitative and cost indicators of the tourism sector of the Volyn region. Their share in the corresponding indicators as a whole across Ukraine is defined.

The number of tourism entities in the Volyn region has increased slightly, mainly due to an increase in the number of travel agents – individuals. The number of tourist vouchers and tours sold by tour operators and travel agents has also increased, but at a much slower pace than in Ukraine. The same trend in terms of the number of tourists served by tour operators and travel agents. Most of them are residents of the Volyn region, more than 56% of whom go abroad, more than 30% travel in Ukraine, the rest are foreign guests. The purpose of the trip for a significant part of tourists is recreation and entertainment (97%). Indicators of staffing of tourism entities - legal entities and individuals are insignificant, 45 and 50 people, respectively.

The dynamics of the call sign growth of domestic tourism indicates the formation of the internal culture of recreation, a return to national historical and cultural traditions. In addition, the development of domestic tourism creates additional jobs, expands opportunities for self-employment, ensures the development of new areas of economic activity, contributes to the economic and social strengthening of local communities.

Despite the critical situation associated with economic crises, and now - with the pandemic and lockdown in our country and many countries, services are provided, their performance is quite high: in 2019 compared to 2015, despite a significant reduction in the number of tour operators, the number sold tourist vouchers increased, income from tourist services increased,

The main preconditions that have affected the state of the tourism sector for the period 2015-2019 have been identified: increasing risks of disease, deteriorating health of the nation; low incomes of a significant part of the population and a high level of stratification of Ukrainian society; increasing the level of urbanization, urban population, reducing safe living space; environmental pollution, deterioration of the natural environment.

Keywords: statistics, tourism, travel agencies, tour operators.

Постановка наукової проблеми та її значення. Статистика туризму необхідна для аналізу ринку туристичних та рекреаційних послуг, обґрунтування бізнес-планів та інвестиційних проєктів туристичними підприємствами, здійснення наукових досліджень. Якість виконуваних робіт багато в чому залежить від повноти й об'єктивності статистичних даних.

Туризм активно розвивається, є пріоритетною сферою економіки багатьох регіонів України, тому її необхідно детальніше вивчати з метою виявлення проблем, перспектив розвитку.

Аналіз останніх досліджень проблеми. Туризм відноситься до сфер діяльності, які стрімко розвиваються. На це впливають такі чинники як висока інвестиційна привабливість, прибутковість діяльності, можливість отримання валютних надходжень, невеликі інвестиції при започаткуванні діяльності; зростання потреб у відновлення здоров'я, життєвих сил, фізичного та психоемоційного, культурного розвитку.

Власні дослідження [1-3] та напрацювання вітчизняних вчених [4-13] дозволили зробити низку узагальнень та виявити сучасні тренди розвитку туристичної сфери України:

- підвищуються ризики захворювання, погіршується здоров'я нації. На це впливає багато факторів, пов'язаних з умовами та способом життя, станом довкілля, умовами праці та її інтенсивністю, низьким рівнем доходів;

- велика частина населення має низькі доходи. Високий рівень стратифікації українського суспільства за цим критерієм породжує значні розбіжності між бажаннями, навіть нагальними потребами та можливостями українців, що негативно відображається на їх здоров'ї, показниках розвитку. Щоб реалізувати запити людей з низьким та середнім рівнем доходів, необхідно розвивати туристично-рекреаційну сферу, використовуючи ресурси та умови свого регіону, забезпечуючи їх доступність;

- зростання рівня урбанізації, чисельності міського населення, не врахування усіх аспектів формування сприятливого міського середовища часто негативно впливає на умови життя в містах, зменшення безпечного життєвого простору. Умови життя в сучасному місті з високою концентрацією підприємств, забрудненою атмосферою, шумом, інтенсивним пересуванням транспортних засобів підвищують чинник ризику захворюваності й ускладнюють процес відновлення сил людини. Інтенсивно забудовуються периферійні території, які використовувались для відпочинку в кінці робочого тижня, зменшуються площі скверів, парків, міських лісів, актуальні для щоденного відпочинку та у вихідні дні. При цьому потреби в таких територіях зростають;

- значне забруднення довкілля, погіршення стану природного середовища. Умови навколишнього середовища нині не просто впливають, а визначають умови суспільного виробництва (рекреаційного – особливо) та безпеку життєдіяльності загалом, а діяльність людини, у тому числі й природокористування, визначає якість навколишнього середовища.

Водночас сучасний світ ставить нові виклики, пов'язані зі зміною пріоритетів розвитку. Змінюються критерії оцінювання стану соціально-економічного розвитку, акценти функціонування соціально-економічних систем. Тому проблем лишається досить багато, вони потребують подальшого вивчення, для чого важливо розуміти тенденції розвитку туристичної сфери.

Цілі статті – на основі статистичної інформації виявити динаміку змін та основні причини, які на них вплинули.

Виклад основного матеріалу й обґрунтування отриманих результатів дослідження. Волинська область володіє значним туристичним потенціалом і вдалим територіальним розміщенням. На її території зосереджені туристичні та рекреаційні заклади різних типів, заклади туристичної інфраструктури, які здатні задовольнити попит власного населення та приїжджих на багато видів туристичних послуг.

Динаміка кількісних показників суб'єктів туристичної діяльності – юридичних осіб відображена у табл. 1.

Таблиця 1

Динаміка кількісних показників суб'єктів туристичної діяльності України та Волинської області (юридичні особи)

Показники	2015	2016	2017	2018	2019
Кількість суб'єктів туристичної діяльності - усього, од. Україна	1785	1838	1743	1833	1867
Волинська область	21	21	23	19	21
Волинська область, %	1,2	1,1	1,3	1,0	1,1
У тому числі					
- туроператори					

Україна	500	552	498	529	538
Волинська область	10	4	4	3	4
Волинська область, %	2,0	0,7	0,8	0,6	0,7
- турагенти					
Україна	1228	1222	1172	1243	1259
Волинська область	9	12	14	12	14
Волинська область, %	0,7	1,0	1,2	1,0	1,1
- суб'єкти, що здійснюють екскурсійну діяльність					
Україна	57	64	73	61	70
Волинська область	2	5	5	4	3
Волинська область, %	3,5	7,8	6,9	6,6	4,3
Кількість туристичних путівок, реалізованих туроператорами та турагентами					
Україна	1022896	1430395	1342947	2091692	2933680
Волинська область	5036	14856	6064	5853	6904
Волинська область, %	0,5	1,0	0,5	0,3	0,2
Кількість туроднів за реалізованими туроператорами та турагентами туристичними путівками, од.					
Україна	9485142	14917368	16750382	24790502	26969283
Волинська область	44269	64275	54834	63132	73582
Волинська область, %	0,5	0,4	0,3	0,3	0,3

Примітка. За даними джерел [14-15].

За період з 2015 по 2019 рр. загальна кількість суб'єктів туристичної діяльності в Україні зростала на 4,39 %, зокрема, на 7,6 % – туроператорів, на 2,2 % – турагентів. На Волині показник не змінився – 21 од., що склало 1,1 % від аналогічного показника по Україні. Негативною тенденцією було зменшення туроператорів, яких у 2015 р. було 10, а в 2019 – 4. В Україні кількість турагентів за період з 2015 по 2019 рр. збільшилась з 1228 до 1259. Кількість суб'єктів, які здійснюють екскурсійну діяльність, збільшилась в Україні з 57 до 70, у Волинській області у 2019 р. лишилось лише 3. Це 4,3 % від загальної кількості по Україні.

Показники кількості реалізованих туристичних путівок то зростали, то зменшувались. Зокрема, у 2016 році їх кількість кардинально збільшилась. Потім спостерігається спад. Найбільший обсяг реалізовано у 2019 р. Показники кількості туроднів за реалізованими туристичними путівками, крім 2017 р., зростали. Якщо порівняти кількісні показники суб'єктів туристичної діяльності на Волині з загальними по Україні, то матимемо таку картину: по кількості реалізованих туристичних путівок юридичними особами частка області коливалась від 1 % у 2016 р. до 0,2 % у 2019; по кількості туроднів за реалізованими туристичними путівками юридичними особами частка області коливалась від 0,5 % у 2015 р. до 0,3 % у 2018.

Динаміка кількісних показників суб'єктів туристичної діяльності – фізичних осіб відображена у табл. 2.

Таблиця 2

Динаміка кількісних показників суб'єктів туристичної діяльності України та Волинської області (фізичні особи)

Показники	2015	2016	2017	2018	2019
Кількість суб'єктів туристичної діяльності, усього, од	1397	1668	1726	2460	2797
Україна					
Волинська область	47	48	43	55	75

Волинська область, %	3,36	2,88	2,49	2,23	2,68
У тому числі - турагенти Україна	1319	1581	1630	2322	2644
Волинська область	44	44	39	51	71
Волинська область, %	3,34	2,78	2,39	2,20	2,69
- суб'єкти, що здійснюють екскурсійну діяльність Україна	78	87	96	138	153
Волинська область	3	4	4	4	4
Волинська область, %	3,85	4,60	4,17	2,90	2,61
Кількість реалізованих туристичних путівок, од. Україна	129249	181607	225998	314447	411492
Волинська область	4684	6860	5364	6220	8645
Волинська область, %	3,62	3,78	2,37	1,98	2,10
Кількість туроднів за реалізованими туристичними путівками, од. Україна	1394061	2088380	2927350	4285695	5325752
Волинська область	43289	60666	65809	81110	137940
Волинська область, %	3,10	2,90	2,25	1,90	2,60

Примітка. За даними джерел [14-15].

За період з 2015 по 2019 р. загальна кількість суб'єктів туристичної – фізичних осіб зростала в Україні з 1397 до 2797, на Волині з 47 до 75, тобто 2,68 % від загальноукраїнського. Це турагенти, які активізували свою діяльність через зменшення туроператорів. Тому показники кількості реалізованих туристичних путівок суттєво зростали: більше, ніж в 3 рази по Україні, вдвічі у Волинській області. Кількість туроднів за реалізованими туристичними путівками теж зросла: на 3,9 млн по Україні та на 94,7 тис по Волинській області.

Якщо порівняти кількісні показники суб'єктів туристичної діяльності, що мають форму юридичної особи та фізичних осіб-підприємців, то у 2019 р. питома вага фізичних осіб-підприємців склала майже на 33 % більше, ніж юридичних осіб.

Чисельність туристів, обслужених туроператорами та турагентами відображено у табл. 3.

Таблиця 3

Динаміка чисельності туристів, обслужених туроператорами та турагентами по Україні та Волинській області, осіб

Показники	2015	2016	2017	2018	2019
Юридичні особи					
Кількість туристів, обслужених туроператорами та турагентами, Усього Україна	1814827	2250107	2403987	3957623	5319952
Волинська область	8552	16525	7502	9513	9247
Волинська область, %	0,8	0,7	0,3	0,2	0,2
громадян України Україна	1800277	2216323	2365424	3884682	5236249
Волинська область	8005	16098	6931	9085	8773
Волинська область, %	0,4	0,7	0,3	0,2	0,2
в межах території України Україна	301865	375091	393396	376569	449655
Волинська область	2468	1461	1388	3251	1095
Волинська область, %	0,8	0,4	0,4	0,9	0,2

за кордоном Україна	1498412	1841232	1972028	3508113	4786594
Волинська область	5537	14637	5543	5834	7678
Волинська область, %	0,4	0,8	0,3	0,2	0,2
Іноземців Україна	14550	33784	38563	72941	83703
Волинська область	547	427	571	428	474
Волинська область, %	3,8	1,3	1,5	0,6	0,6
Фізичні особи					
Кількість туристів, обслугованих туроператорами та турагентами – Усього Україна	204749	299499	402439	599824	812145
Волинська область	7068	10001	9545	12294	18156
Волинська область, %	3,5	3,4	2,4	2,1	2,2
громадян України Україна	204140	298212	401397	596820	809008
Волинська область	6970	9942	9437	12274	18074
Волинська область, %	3,4	3,3	2,4	2,1	2,2
в межах території України Україна	55162	78470	83571	80230	70736
Волинська область	3180	5133	2551	2712	2117
Волинська область, %	5,8	6,5	3,1	3,4	3,0
за кордоном Україна	148978	219742	317826	516590	738272
Волинська область	3790	4809	6886	9562	15957
Волинська область, %	2,54	2,19	2,17	1,85	2,16
Іноземців Україна	609	1287	1042	3004	3137
Волинська область	98	59	108	20	82
Волинська область, %	6,1	4,6	10,4	0,7	2,6

Примітка. За даними джерел [14-15].

Кількість туристів, обслугованих туристичними закладами у Волинській області зростала, зокрема: туроператорами та турагентами юридичними особами на 8 % (в Україні – в 2,9 рази); туроператорами та турагентами фізичними особами в 2,6 рази (в Україні – в 4 рази).

За структурою обслуговуваних осіб домінує виїзний туризм, його показники зростали з року в рік, проте частка від загального показника по Україні мізерна, до того ж, крім 2016 р., зменшується до 0,2 %. За метою поїздки – це дозвілля та відпочинок.

Іноземних туристів зовсім мало, їх частка від загального показника по Україні незначна, до того ж зменшується від 3,8 % до 0,6 % у турфірм – юридичних осіб (основна мета – лікування (по роках від 21 % до 6 %)), від 11,7 % до 0,7 % у фізичних осіб (основна мета – відпочинок і дозвілля).

Обсяги внутрішніх туристів сягають третини-чверті усіх. Найбільший показник по організації дозвілля та відпочинку: від 3,3 до 8,5 %.

Розподіл туристів, обслугованих туроператорами та турагентами, за метою поїздки (табл. 4).

Таблиця 4

Розподіл туристів за метою поїздки (юридичні особи / фізичні особи) по Україні та Волинській області за 2015-2019 рр., осіб

Показники	2015	2016	2017	2018	2019
Україна					
Туристів, усього, у т.ч.	1814827/ 204749	2250107/ 299499	2403987/ 402439	3957623/ 3957623	5319952/ 812145
службова, ділова, навчання	178832/ 	176230/ 	194977/ 	211794/ 	267513/

	4824	4670	2379	5090	3658
дозвілля, відпочинок	1510668/ 192272	1902900/ 276973	2143615/ 373450	3671415/ 574762	4963974/ 797671
лікування	29865/ 6574	79412 / 16472	54661 / 24638	61303/ 19003	55998/ 9931
спортивний туризм	2019 / 837	2982 / 774	2593/271	3352/387	3953/293
спеціалізований туризм	1174 / 51	768 / 50	1841/611	1821/155	21332/197
Волинська область					
Туристів, усього, у т.ч.	8552/ 7068	16525/ 10001	7502/ 9545	9513/ 9513	9247/ 18156
службова, ділова, навчання	23/75	6/24	130/44	83/58	14/142
дозвілля, відпочинок	7680/6985	15648/9793	6331/9427	8936/12103	8710/17957
лікування	849/39	871/66	816/74	344/129	345/54
спортивний туризм	-	-/118	225/-	150/4	148/-

Примітка. За даними джерел [14-15].

Як зазначалось, значна частка обслуговуваних припадає на підприємства – юридичні особи, крім 2017 р.. Вони лідирували, надаючи послуги в організації лікування, у 2015, 2016, 2019 рр. – дозвілля та відпочинку. Динаміка позитивного росту внутрішнього туризму свідчить про формування внутрішньо-національної культури відпочинку, свідомого ставлення до природних ресурсів та поверненням до національних історико-культурних традицій. Крім того, розвиток внутрішнього туризму формує додаткові робочі місця, розширює осередки внутрішньо-туристичної сфери, забезпечує розвиток нових векторів ведення господарської діяльності у цій царині національного господарства, сприяє економіко-соціальному зміцненню місцевих громад.

Проаналізуємо вартісні показники туристичної сфери Волинської області (табл. 5).

Таблиця 5

Динаміка вартісних показників суб'єктів туристичної діяльності Волинської області (юридичних та фізичних осіб) за 2015-2019 рр.

Показники	2015	2016	2017	2018	2019
Юридичні особи					
Дохід від надання туристичних послуг (без ПДВ, акцизів), тис грн	9427,5	12395,4	18803,3	15339,5	19476,6
Операційні витрати, тис грн	2570,0	6139,9	5171,6	4433,1	5561,5
Вартість туристичних путівок, реалізованих туроператорами та тур агентами, тис грн	35004,5	70476,6	59045,6	74530,5	101766,7
Фізичні особи					
Дохід від надання туристичних послуг (без ПДВ, акцизів), тис грн	4807,8	5961	7127,8	8280,6	13724,2
Вартість реалізованих туристичних путівок, тис грн	49576,0	63422,7	89585,2	131488	209691,4

Примітка. За даними джерел [14-15].

Дохід від надання туристичних послуг у період з 2015 по 2019 роки збільшувався, при цьому темпи його росту були більшими, ніж операційних витрат, які теж зростали. Ця тенденція однакова як для фізичних, так і юридичних осіб. Це пов'язано з збільшенням кількості проданих туристичних путівок та їх вартості, що є беззаперечним показником росту прибутку як для суб'єктів підприємницької діяльності, так і для галузі туризму загалом.

Вартість туристичних путівок, реалізованих туроператорами та турагентами також росла більш ніж в чотири рази.

Висновки та перспективи подальших досліджень. Результати статистичного дослідження свідчать, що туризм є важливою складовою економіки регіону та країни загалом. Його основне завдання – забезпечення туристичних та рекреаційних потреб у необхідній кількості та високої якості. Незважаючи на критичний стан, пов'язаний з економічними кризами, а зараз – з пандемією і локдауном, послуги надаються, їх показники достатньо високі: у 2019 р. порівняно з 2015, попри значне зменшення кількості туроператорів, кількість туристичних путівок, реалізованих туроператорами та турагентами, юридичними особами, збільшилась на 1800 одиниць, фізичними особами – на 3961 од., їх вартість – на 227 млн грн. Дохід від надання туристичних послуг зріс на 19 млн грн. Негативною тенденцією є значне переважаювання виїзного туризму над внутрішнім і в'їзним. Для туристичних бізнес-структур характерні високий рівень трудомісткості, проте на Волині ці показники невисокі, чисельність персоналу за 5 років зменшилась в фірмах – юридичних особах, проте зросла чисельність фізичних осіб. Виявлено низький рівень забезпечення персоналом з відповідною вищою освітою.

Водночас, наявні певні недоліки та неточності, які потребують вирішення та вдосконалення. У статистичній практиці було б доцільно запровадити вибіркові статистичні обстеження туристичної сфери, які дали б змогу отримувати попередні дані про її стан та розвиток, а у звітності – додатково ввести такі показники, як чисельність одноденних туристів, кількість обслужованих пенсіонерів, обсяг об'єктів на основі яких було надано туристичні послуги.

На нашу думку, вище наведені пропозиції дозволять певною мірою вдосконалити статистичне забезпечення туристично-рекреаційної сфери на регіональному рівні.

Джерела та література

1. Черчик Л., Єрко І., Коленда Н., Міщенко О. Сучасний стан розвитку туристично-рекреаційного комплексу Волинської області : монографія. Луцьк : Східноєвропейський національний університет імені Лесі Українки, 2014. 152 с.
2. Черчик Л., Міщенко О., Єрко І. Туристично-рекреаційний комплекс Волинської області: передумови формування : монографія. Луцьк : Східноєвропейський національний університет імені Лесі Українки, 2014. 128 с.
3. Черчик Л. М., Бегун С. І. Статистичне дослідження рівня забезпечення закладами розміщення туристично-рекреаційної сфери західних регіонів України. *Науковий вісник Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки. Серія: Економічні науки.* 2013. № 4 (231). С. 146-152.
4. Перспективи розвитку туризму в Україні та світі: управління, технології, моделі: колективна монографія. Видання п'яте / за наук. ред. проф. Матвійчук Л.Ю. Луцьк: ІВВ Луцького НТУ, 2019. 320 с.
5. Марценюк Л. В. Проблеми та перспективи розвитку туризму в Україні. *Economics Bulletin*, 2015, № 3. С. 76-82.
6. Андреева Г.П., Коваль П.Ф. Теоретичні засади спеціалізованого туризму. *Глобальні та національні проблеми економіки.* 2015. № 7. URL: <http://www.global-national.in.ua>.
7. Антонюк В.П. Рекреаційно-туристична сфера України як чинник людського розвитку. Збірник наукових праць Таврійського державного агротехнологічного університету (економічні науки). 2015. № 1(29). С. 146–152.
8. Корнацький В.М. Проблеми здоров'я та подовження тривалості життя населення України. *Наукові дискусії.* 2008. № 5 (67). URL: <https://www.umj.com.ua/article/2596/problems-zdorov-ya-ta-podovzhennya-trivalosti-zhittya-naselennya-ukraini>
9. Котенко Т.М., Каленюк І.С. Соціальні аспекти розвитку рекреації і туризму як значущого сегменту світового господарства: теоретико-методологічні засади. *Науковий вісник УжНУ.* 2015. Вип. 3. С. 172–176.
10. Людський розвиток в Україні: історичний вимір трансформації державної соціальної політики : монографія / за ред. Е.М. Лібанової. К. : Ін-т демографії та соціальних досліджень ім. М.В. Птухи НАН України, 2014. 380с.
11. Мезенцева Н.І., Батиченко С.П., Мезенцев К.В. Захворюваність і здоров'я населення в Україні: суспільно-географічний вимір: Монографія. К.: ДП «Прінт Сервіс», 2018. 136 с.
12. Нездоймінов С.Г. Туризм як фактор регіонального розвитку: методологічний аспект та практичний досвід : монографія. О. : Астропринт, 2009. 304 с.
13. Ткаченко Т.І. Сталий розвиток туризму: теорія, методологія, реалії бізнесу : монографія. К. : Київський національний торговельно-економічний університет, 2009. 463 с.

14. Офіційний сайт Головного управління статистики у Волинській області URL: <http://www.lutsk.ukrstat.gov.ua/> (дата звернення 07.06.2021 р.).
15. Офіційний сайт Державної служби статистики України URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/> (дата звернення 07.06.2021 р.).

References

1. Cherchyk L., Yerko I., Kolenda N., Mishchenko O. (2014). Suchasnyi stan rozvytku turystychno-rekreasiinoho kompleksu Volynskoi oblasti : Monohrafiia. [The current state of development of the tourist and recreational complex of the Volyn region: Monograph.]. Lutsk : Skhidnoievropeyskyi natsionalnyi universytet imeni Lesi Ukrainky – Lutsk: Lesia Ukrainka East European National University, 152 p. [in Ukrainian].
2. Cherchyk L., Mishchenko O., Yerko I. (2014). Turystychno-rekreasiinyi kompleks Volynskoi oblasti: peredumovy formuvannia : Monohrafiia. [Tourist and recreational complex of Volyn region: preconditions of formation: Monograph.]. Lutsk : Skhidnoievropeyskyi natsionalnyi universytet imeni Lesi Ukrainky – Lutsk: Lesia Ukrainka East European National University, 128p. [in Ukrainian].
3. Cherchyk L. M., Begun S. I. (2013). Statystychno doslidzhennia rivnia zabezpechennia zakladamy rozmyshchennia turystychno-rekreasiinoi sfery zakhidnykh rehioniv Ukrainy. [Statistical research level of accommodation facilities of tourist and recreation areas western Ukraine]. Naukovyi visnyk Skhidnoievropeiskoho natsionalnoho universytetu imeni Lesi Ukrainky. Seriya: Ekonomichni nauky. Lutsk : SNU imeni Lesi Ukrainky – Scientific Bulletin of the Lesia Ukrainka East European National University. Series: Economic Sciences, 4 (231). P. 146-152. [in Ukrainian].
4. Perspektyvy rozvytku turyzmu v Ukraini ta sviti: upravlinnia, tekhnologii, modeli: kolektyvna monohrafiia.(2019). [Prospects for tourism development in Ukraine and the world: management, technology, models: Collective monograph.] Vydannia p'yate / za nauk. red. prof. Matviichuk L.Yu. - Fifth Edition / Science. ed. prof. Matviychuk L.Y. Lutsk: IVV Lutskoho NTU- Lutsk: IVV Lutsk NTU, 320 p. [in Ukrainian].
5. Martseniuk L. V. (2015). Problemy ta perspektyvy rozvytku turyzmu v Ukraini. [Problems and prospects of tourism development in Ukraine]. Economics Bulletin, 3. P. 76-82. [in Ukrainian].
6. Andrieieva H.P., Koval P.F. (2015). Teoretychni zasady spetsializovanoho turyzmu. [Theoretical principles of specialized tourism]. Hlobalni ta natsionalni problemy ekonomiky – Global and national economic problems, 7. Retrieved from: <http://www.global-national.in.ua>. [in Ukrainian].
7. Antoniuk V.P. (2015). Rekreasiino-turystychna sfera Ukrainy yak chynnyk liudskoho rozvytku. [Recreational and tourist sphere of Ukraine as a factor of human development]. Zbirnyk naukovykh prats Tavriiskoho derzhavnogo ahrotekhnolohichnoho universytetu (ekonomichni nauky) – Collection of scientific works of the Tavriya State Agrotechnological University (economic sciences), 1(29). P. 146–152. [in Ukrainian].
8. Kornatskyi V.M. (2008). Problemy zdorovia ta podovzhennia tryvalosti zhyttia naseleння Ukrainy. [Health problems and life expectancy in Ukraine] Naukovi dyskusii – Scientific discussions. 5 (67). Retrieved from: <https://www.umj.com.ua/article/2596/problemi-zdorov-ya-ta-podovzhennya-trivalosti-zhyttya-naseleння-ukraini> [in Ukrainian].
9. Kotenko T.M., Kaleniuk I.S. (2015). Sotsialni aspekty rozvytku rekreatsii i turyzmu yak znachushchoho segmentu svitovoho hospodarstva: teoretyko-metodolohichni zasady. [Social aspects of recreation and tourism development as a significant segment of the world economy: theoretical and methodological principles]. Naukovyi visnyk UzhNU – Scientific Bulletin of Uzhhorod National University. Vyp. 3. P. 172–176. [in Ukrainian].
10. Liudskyi rozvytok v Ukraini: istorychnyi vymir transformatsii derzhavnoi sotsialnoi polityky : monohrafiia / za red. E.M. Libanovoi. [Human development in Ukraine: a historical dimension of the transformation of state social policy: Monograph / ed. E.M. Lebanon]. (2014). K. : In-t demografii ta sotsialnykh doslidzhen im. M.V. Ptukhy NAN Ukrainy – K. : Institute of Demography and Social Research M.V. Ptukhy of the NAS of Ukraine, 380 p. [in Ukrainian].
11. Mezentseva N.I., Batychenko S.P., Mezentsev K.V. (2018). Zakhvoriuvanist i zdorovia naseleння v Ukraini: suspilno-heorafichnyi vymir: Monohrafiia. [Morbidity and health of the population in Ukraine: socio-geographical dimension: Monograph.]. K.: DP «Print Servis» – K.: SE "Print Service", 136 p. [in Ukrainian].
12. Nezdoimov S.H. (2009). Turyzm yak faktor rehionalnoho rozvytku: metodolohichni aspekt ta praktychnyi dosvid : monohrafiia. [Tourism as a factor of regional development: methodological aspect and practical experience: Monograph.]. O. : Astropynt – A. : Astroprint, 304 p. [in Ukrainian].
13. Tkachenko T.I. (2009). Stalyi rozvytok turyzmu: teoriia, metodolohiia, realii biznesu : monohrafiia. [Sustainable development of tourism: theory, methodology, business realities: Monograph.]. K. : Kyivskiy natsionalnyi torhovelno-ekonomichni universytet – K. : Kyiv National University of Trade and Economics, 463 p. [in Ukrainian].
14. Ofitsiinyi sait Holovnoho upravlinnia statystyky u Volynskii oblasti. Retrieved from: <http://www.lutsk.ukrstat.gov.ua/>
15. Ofitsiinyi sait Derzhavnoi sluzhby statystyky Ukrainy. Retrieved from: <http://www.ukrstat.gov.ua/>

Стаття надійшла до редакції 18.05.2021 р.